Kommittémotion V240

SVERIGES RIKSDAG

# Motion till riksdagen 2026/27:2182

**av Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V)**

# Handelspolitik för ett konkurrenskraftigt Sverige

## Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att målet för svensk handelspolitik bör vara en öppen handel präglad av rättvisa och förutsägbara spelregler och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka inom EU för fler handelsavtal och fördjupade handelsrelationer med länder som är demokratiska och följer rättsstatliga principer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att nya handelsavtal bör utformas så att de stärker gemensamma spelregler för arbetsvillkor, miljö och mänskliga rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för en internationell handelspolitik som underlättar spridningen av klimat- och miljöteknik och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att EU:s handelsavtal innehåller tydliga och genomförbara åtaganden om arbetsvillkor, mänskliga rättigheter och miljö samt att åtagandena följs upp transparent och att det finns fungerande mekanismer för att hantera överträdelser och tillkännager detta för regeringen.

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör vara en aktiv röst i WTO liksom i FN:s kommission för internationell handelsrätt (Uncitral) och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att offentlig exportfinansiering i högre grad bör främja investeringar som bidrar till utsläppsminskningar, elektrifiering, energieffektivisering och hållbara energisystem och tillkännager detta för regeringen.

# En öppen ekonomi behöver starka spelregler

Internationell handel har genom historien knutit människor, företag och samhällen närmare varandra. Genom handel kan länder specialisera sig, utbyta kunskap och teknik samt få tillgång till varor och tjänster som annars skulle vara dyrare eller svårare att producera.

För Sverige har detta haft särskild betydelse. Som en exportorienterad ekonomi är Sverige beroende av att svenska företag kan sälja varor och tjänster på internationella marknader och att svenska företag kan importera teknik och kompetens från andra länder. En öppen ekonomi är därför viktig för svensk tillväxt och sysselsättning.

Men frihandel är inte detsamma som en ekonomi utan regler. En välfungerande internationell handel kräver institutioner, rättssäkerhet, konkurrensregler samt sociala och miljömässiga spelregler. Det gäller såväl på nationell nivå som internationellt. I en alltmer orolig omvärld behöver Sverige vara en tydlig försvarare av den regelbaserade internationella handeln och av de institutioner som gör det möjligt för länder, företag och människor att handla över gränser.

Målet för svensk handelspolitik bör därför vara en öppen handel präglad av rättvisa och förutsägbara spelregler. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen tillkänna.

# Fler handelsvägar och handelspartner

I ett alltmer osäkert handelspolitiskt läge blir det även viktigare att Sverige och EU har tillgång till flera handelsvägar och en bred krets av handelspartner. Öppen handel handlar därför inte bara om att minska handelshinder, utan också om att bygga

långsiktiga och förutsägbara handelsrelationer med länder som delar grundläggande principer om rättsstat, demokrati och regelbaserad internationell handel.

Sverige bör därför verka inom EU för fler handelsavtal och fördjupade handelsrelationer med länder som är demokratiska och följer rättsstatliga principer. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen tillkänna.

Samtidigt behöver handeln diversifieras på ett sätt som stärker Europas ekonomiska säkerhet och minskar sårbarheten i kritiska leveranskedjor. Handelsrelationer ska präglas av ömsesidighet, transparens och förutsägbarhet. På så sätt kan en bredare krets av handelspartner förenas med ambitionen att låta konkurrenskraft och hållbarhet gå hand i hand.

Nya handelsavtal bör därför utformas så att de stärker gemensamma spelregler för arbetsvillkor, miljö och mänskliga rättigheter. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen tillkänna.

# Handel och jämlikhet

Handel skapar inte automatiskt en jämlik fördelning av de vinster som uppstår. När produktion och efterfrågan förändras kan vissa branscher växa samtidigt som andra krymper. För den enskilde kan en sådan omställning innebära att ett arbete försvinner eller att den lokala arbetsmarknaden förändras. Det innebär inte att ekonomin ska stängas mot omvärlden. Det innebär att handelspolitiken måste kombineras med en stark välfärdspolitik för utbildning, kompetensutveckling och omställning. Människor som påverkas av ekonomisk strukturomvandling ska ges reella möjligheter att gå vidare till nya arbeten. Det kräver investeringar i utbildning, yrkesutbildning, livslångt lärande och fungerande omställningssystem.

Här har även regionalpolitiken betydelse. Omställningen måste också kunna hanteras på de orter där en stor arbetsgivare eller en hel bransch får problem. Infrastruktur, utbildning och investeringar kan bidra till att nya verksamheter etableras och att kompetens stannar kvar i regionen.

Handelspolitiken ska därför inte ställas mot välfärdspolitiken. En framgångsrik öppen ekonomi behöver både konkurrenskraftiga företag och trygghet för människor som berörs av ekonomins förändringar.

# Handel och klimat

Klimatkrisen kräver internationellt samarbete. Det innebär inte att handelspolitiken ska ställas åt sidan. Tvärtom kan handel vara ett verktyg för att påskynda den gröna omställningen.

Världshandelsorganisationen, WTO, har framhållit att minskade handelshinder för miljövaror och miljötjänster kan förbättra tillgången till exempelvis teknik för förnybar energi, energieffektivisering, vattenrening och avfallshantering. WTO:s analyser pekar också på att ökad handel med miljöteknik kan bidra till tekniskspridning och lägre kostnader.

Det finns samtidigt ingen automatisk garanti för att ökad handel leder till minskade utsläpp. Effekten beror bland annat på vad som produceras, hur produktionen sker, hur varor transporteras och vilken klimatpolitik som förs. WTO:s forskning understryker därför behovet av att handelspolitik och klimatpolitik utformas så att de förstärker varandra.

Sverige bör därför verka för en internationell handelspolitik som underlättar spridningen av klimat- och miljöteknik. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen tillkänna.

Det kan bland annat ske genom att minska tullar på relevanta miljö- och klimattekniker, minska onödiga icke-tariffära handelshinder, främja gemensamma tekniska standarder och verka för att handelspolitiken stödjer Parisavtalets klimatmål.

# Arbetsvillkor och mänskliga rättigheter

Internationell handel ska inte bygga på exploatering. Grundläggande arbetsrättigheter, mänskliga rättigheter och företagens ansvar för sina leverantörskedjor måste vara en del av den internationella ekonomins spelregler.

Sverige bör därför verka för att EU:s handelsavtal innehåller tydliga och genomförbara åtaganden om arbetsvillkor, mänskliga rättigheter och miljö. Åtagandena bör följas upp transparent, och det bör finnas fungerande mekanismer för att hantera överträdelser. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen tillkänna.

Samtidigt måste handelspolitiken göra det möjligt för seriösa företag att konkurrera på mer jämlika villkor. Företag som investerar i goda arbetsvillkor, hållbar produktion och ansvarsfulla leverantörskedjor ska inte systematiskt missgynnas av företag som pressar sina kostnader genom dåliga arbetsförhållanden. Regelförenklingar ska

välkomnas, men de får inte innebära att arbetsvillkor, miljöskydd, djurskydd eller konsumentskydd försvagas.

## WTO och den multilaterala handeln

Det multilaterala handelssystemet är av särskild betydelse för ett land som Sverige. WTO bidrar till gemensamma regler, transparens och förutsägbarhet i den internationella handeln. Organisationen är också en central arena för diskussionen om hur handelspolitik kan förenas med hållbar utveckling och miljöpolitik. Internationella regler är avgörande för ett litet land som Sverige. Alternativet till gemensamma regler riskerar att bli en situation där ekonomiskt och politiskt starkare stater får större möjligheter att ensidigt sätta villkoren. Sverige bör därför vara en aktiv röst i WTO, liksom i FN:s kommission för internationell handelsrätt, UNCITRAL. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen tillkänna.

## Handelspolitik som ett utrikespolitiskt instrument

Handelspolitiken är också en del av utrikespolitiken. Öppna handelsrelationer bygger på att stater respekterar de grundläggande regler som det internationella samarbetet vilar på. När stater begår allvarliga och systematiska överträdelser av mänskliga rättigheter eller internationell rätt måste EU kunna använda ekonomiska och handelspolitiska instrument.

Om ett handelsavtal uttryckligen innehåller krav på respekt för mänskliga rättigheter och demokratiska principer måste dessa krav ha faktisk betydelse. Annars riskerar handelsavtalens rättsliga och politiska åtaganden att förlora sin trovärdighet.

## Export och den gröna omställningen

Svenska företag har starka positioner inom flera områden som är centrala för klimatomställningen. Det gäller exempelvis elektrifiering, energieffektivisering, fossilfri industri, hållbara material och annan miljöteknik. Svensk handelspolitik behöver bidra till att dessa företag kan växa på internationella marknader. Offentlig exportfinansiering bör därför i högre grad främja investeringar som bidrar till utsläppsminskningar,

elektrifiering, energieffektivisering och hållbara energisystem. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen tillkänna.

*Andreas Lennkvist Manriquez (V)*

*Andrea Andersson Tay (V)*

*Agnes Hultén (V)*

*Anfal Mahdi (V)*

*Ilyas Hassan (V)*

*Birger Lahti (V)*

*Malin Östh (V)*